

KONFERENCJA SZKOLENIOWA

ZARZADZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI W SZKOLE

Postawy kreatywne wśród pracowników szkoły

Opracowanie na podstawie literatury

Beata Dobinska

KREATYWNA SZKOŁA

Niezwykle ważne jest, aby szkoła była miejscem sprzyjającym tworzeniu i podtrzymywaniu postaw kreatywnych wśród wszystkich swoich pracowników. Każda placówka oświatowa ma swoją specyfikę, w związku z tym trudno o jedną receptę na złożone problemy ją trapiące. Można natomiast wskazać na pewne ogólne prawidłowości, których stosowanie pomoże pracownikom szkoły rozwijać postawy kreatywne, a tym samym przyczyni się do jej skutecznego funkcjonowania. Przed szkołą XXI wieku stoi wiele nowych zadań, które podyktowane są przez pręźnie zmieniającą się rzeczywistość. W obliczu różnorodnych zmian (psychospołecznych, politycznych czy ekonomicznych), szkoła nie może pozostać bierna.

Jakie warunki należałoby stworzyć, aby szkoła lepiej jeszcze odpowiadała na zmieniające się potrzeby edukacyjne i skuteczniej wykorzystywała potencjał twórczy nauczycieli i uczniów?

Harley Jonem powiedział: *„Jeśli przedsiębiorstwo nie rozwija się nieustannie, w rzeczywistości cofa się. Utrzymanie status quo jest praktycznie niemożliwe.”*

Szkoła jest swego rodzaju przedsiębiorstwem, w którym istnieje silna potrzeba kształcenia kreatywnego społeczeństwa, wciąż jednak brakuje skutecznych narzędzi, aby nauczać młodych ludzi bycia twórczymi i innowacyjnymi.

Dobrze jest postrzegać szkołę jako miejsce służące nie tylko krzewieniu wiedzy, ale także kształtowaniu osobowości i zainteresowań młodych ludzi. Szkoła to nie tylko budynek – to przede wszystkim ludzie: dyrektorzy, grono pedagogiczne, personel administracyjny i odpowiedzialny za porządek oraz uczniowie. Szkoła to miejsce, w którym kształtuje się osobowość młodych ludzi: ich postawy, sposób postrzegania i rozumienia świata, nastawienie do życia. *Jest ona predysponowana do tego, by stać się ośrodkiem kształtowania potrzeb kulturalnych, poznawczych, pielęgnowania tradycji regionalnych, kształtowania postaw obywatelskich, uczenia aktywności twórczej.*

Dzięki nauczycielom obdarzonym pasją, rozwijającym swe zainteresowania i potrafiącym zarazić nimi młodzież szkoła staje się miejscem, w którym unosi się klimat kreatywności. Nauczyciel staje się dla młodego człowieka wzorem do naśladowania, a biorąc pod uwagę fakt, że wychowuje się przykładem, a nie słowem, jest to niezwykle cenne.

Czym zatem są kreatywność i twórczość oraz czym się charakteryzują postawy i zachowania kreatywne?

Dyspozycje twórcze to właściwości, które przejawiają się w sposobie postępowania. Osoby charakteryzujące się zachowaniem twórczym wykazują specyficzne cechy i właściwości.

Cechy osób twórczych:

- ✓ kwestionują *status quo*;
- ✓ podważają przyjmowane założenia;
- ✓ cechują się ciekawością;
- ✓ lubią poszukiwać nowych możliwości;
- ✓ mają tendencję do podejmowania inicjatywy w większości spraw;
- ✓ mają bujną wyobraźnię;
- ✓ są zorientowane na przyszłość;
- ✓ mają skłonność do wizualizacji;
- ✓ dostrzegają możliwe w tym, co wydaje się niemożliwe;
- ✓ nie boją się podejmowania ryzyka;
- ✓ nie obawiają się popełniania błędów;
- ✓ umieją przystosować się do różnych warunków pracy;
- ✓ umieją dostosować się do zmieniających się okoliczności;
- ✓ dostrzegają związki pomiędzy elementami, które na pierwszy rzut oka nie są ze sobą powiązane;
- ✓ analizują niezwykle idee w celu dotarcia do zasad stanowiących ich podstawę;

- ✓ umieją dokonać syntezy bardzo odmiennych obiektów;
- ✓ są zdolne do spostrzegania w wydarzeniach reguł i ogólnych schematów;
- ✓ umieją radzić sobie z paradoksami;
- ✓ potrafią wyjść poza pierwszy pomysł „poprawnego rozwiązania”.

Ludzi można nauczyć twórczego myślenia, zachęcić ich do kreatywności, szkolić ich w tym kierunku lub doradzać, w jaki sposób rozwijać te umiejętności. W stosunkowo prosty sposób można nauczyć się czterech podstawowych cech i umiejętności twórczych, czyli: płynności, giętkości, opracowania szczegółów i oryginalności.

Płynność- zdolność do tworzenia wielu pomysłów (z których wiele może być podobnych do siebie lub dotyczyć tego samego tematu).

Giętkość- zdolność do tworzenia zbioru zróżnicowanych pomysłów (z których tylko kilka jest podobnych do siebie lub dotyczy tego samego tematu).

Opracowanie szczegółów- zdolność uzupełniania, pogłębiania problemu, łączenia odmiennych punktów widzenia i perspektyw.

Oryginalność- unikalność, nowatorstwo, nowość, inwencyjność (w wypadku nowych pomysłów) lub innowacyjność (w wypadku idei istniejących).

Umiejętność twórczego myślenia nie jest związana z poziomem inteligencji. Osoby myślące w sposób twórczy, mające dużo pomysłów, odkrywają więcej nowatorskich rozwiązań niż osoby jedynie utalentowane, nie cechujące się uzdolnieniami twórczymi. Charakterystyczną cechą myślenia twórczego jest umiejętność zestawiania zagadnień różniących się od siebie – łatwość dostrzegania tego, co dla innych jest niezauważalne.

MYŚLENIE REPRODUKTYWNE I PRODUKTYWNE

Myślenie reproduktywne:

- opiera się na problemach napotkanych w przeszłości poprzez wykorzystywanie poprzednich doświadczeń;
- wybieramy taką metodę podejścia do problemu, która sprawdziła się poprzednio;
- jeśli istnieje więcej takich metod, wybieramy najbardziej obiecującą i zmierzamy prosto w kierunku rozwiązania problemu;
- takie postępowanie może nas doprowadzić do zbytnej pewności, iż nasze wnioski są prawidłowe, dzięki temu łatwo popaść w schematy myślenia.

Doświadczenie potwierdza, że skuteczne myślenie twórcze posiada znamiona produktywności, a nie reproduktywne.

Myślenie produktywne:

- stworzenie wielu różnych sposobów podejścia do problemu;
- rozważa się najmniej oczywiste sposoby jego rozwiązania na równi z oczywistymi;
- ważna jest chęć odkrywania odmiennych punktów widzenia, nawet wtedy, gdy jeden z nich wydaje się już prowadzić do rozwiązania.

*Gdy osoba **myśli produktywnie** staje w obliczu jakiegoś problemu, podchodzi do niego z różnych punktów widzenia i poszukuje wielu różnych sposobów jego rozwiązania. Wymyśla ona wiele pomysłów rozwiązania, z których pewne są całkowicie niekonwencjonalne, często unikalne.*

BARIERY KREATYWNOŚCI

Kreatywność jednostki ograniczają bariery mające związek z samymi ludźmi. Inny rodzaj barier wywodzi się ze środowiska, w którym ludzie działają. Wśród barier osobistych wyróżnia się: fizjologiczne, związane z zachowaniem lub postawami osób.

Rodzaje barier w uruchamianiu działań kreatywnych (wg Arnolda)

Bariery percepcyjne, które przeszkadzają danej osobie w odebraniu prawdziwego, adekwatnego do rzeczywistości obrazu świata zewnętrznego.

Bariery kulturowe wynikające z presji społecznej wywieranej przez społeczeństwo.

Bariery emocjonalne, takie jak strach, lęk, zazdrość.

Bariery intelektualne oraz ekspresyjne.

Rodzaje barier w uruchamianiu działań kreatywnych (wg Jonesa):

Bariery strategiczne: podejście typu „jest tylko jedna prawdziwa odpowiedź”, brak giętkości w myśleniu. Powyższe czynniki wpływają na sposób podejścia do rozwiązywania problemów. Do tej grupy należą następujące ograniczenia: tendencja do sztywnego opierania się na wcześniejszych doświadczeniach lub określonych technikach bez kwestionowania ich przydatności, koncentrowanie się na wąskim zakresie możliwości w trakcie definiowania problemu lub przy jego rozwiązywaniu, zbyt poważne podejście do problemu, ograniczające wyobraźnię i poczucie humoru.

Bariery dotyczące wartości: „brak giętkości z tendencją do uogólnień pod wpływem wartości osobistych”. Zjawisko to zachodzi, gdy osobiste przekonania i wartości ograniczają zakres rozważanych idei. Istnienie tych wartości oraz niemożność pogodzenia ich z innymi powoduje powstawanie trudnych dylematów osobistych i organizacyjnych.

Bariery percepcyjne: „nadmierne skoncentrowanie na czymś uwagi i zainteresowania”. Są one wynikiem braku świadomego spostrzegania zmysłowego i powodują nieświadomienie sobie skutków danej sytuacji.

Bariery dotyczące obrazu samego siebie: słaba efektywność spowodowana obawą przed niepowodzeniem, nieśmiałością. Zmniejsza to skuteczność propagowania własnych pomysłów w sposób asertywny. Bariery tego typu powstają z powodu braku wiary w wartość własnych idei. Osoby takie mogą być niechętne do poszukiwania pomocy i rozmów na temat osobistych uczuć. Wydaje się, że bariery tego typu stanowią największą przeszkodę w pomyślnym wprowadzaniu w życie nowych pomysłów.

Przeszkodami w rozwoju kreatywności zarówno wśród nauczycieli, jak i uczniów są przeszkody:

- związane z realizacją zbyt obszernych programów szkolnych
- tkwiące w postawach samych nauczycieli , uczniów
- przeszkody dotyczące zbyt małej autonomii w zarządzaniu szkołą i jej organizacją

SPOSOBY RADZENIA SOBIE Z BARIERAMI BLOKUJĄCYMI KREATYWNOŚĆ

- ✓ Zachęcanie do rozważnego podejmowanie ryzyka;
- ✓ Swoboda myślenia – pewien stopień autonomii;
- ✓ Nagradzanie specyficznych osiągnięć;
- ✓ Zachęcanie do przyjmowania różnych punktów widzenia;
- ✓ Pozytywne zaangażowanie kadry zarządzającej;
- ✓ Nieustanny przepływ pomysłów;
- ✓ Pozytywny stosunek do nowych pomysłów.

WARUNKI TWÓRCZEGO MYŚLENIA (wg Henle):

Otwartość

Wymaga zaprzestania bieżących działań i skierowania uwagi na pojawiające się pomysły.

Wnikliwość

Nasza wiedza może ograniczać twórcze myślenie, ponieważ mamy tendencję, by nie zastanawiać się nad tym, co już wiemy. Istniejące rozwiązania czynią nas ślepych na nowe pomysły. Nie stworzymy jednak nic kreatywnego, jeśli nie poświęcimy sporej ilości czasu i energii na wnikanie w istotę problemu – właśnie brak wnikliwości w największym stopniu hamuje kreatywność. Paradoks ten jest trudny do rozwiązania.

Dostrzeganie pytań

Pytanie wymusza odpowiedź, może więc ograniczyć twórcze myślenie, ponieważ jest mało prawdopodobne, że w naszych poszukiwaniach odpowiedzi wykroczymy poza zakres pytania.

Wykorzystanie błędów

Skutkiem popełnienia błędu może być nowy problem, który pobudzi nas do działania.

Zdystansowane zaangażowanie

Niezwykle silna motywacja towarzysząca rozwiązaniu problemu może utrudnić działanie.

DZIEWIĘCIOETAPOWY PROCES TWÓRCZEGO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

- I. Nieustanne **analizowanie środowiska** w celu znalezienia potencjalnych problemów
- II. **Odkrywanie celów**, zdefiniowanie zasięgu problemu.
- III. **Odkrywanie faktów**, gromadzenie informacji.
- IV. **Odkrywanie problemu**, właściwe zdefiniowanie problemu.
- V. **Skonkretyzowanie założeń**
- VI. **Odkrywanie pomysłu**, tworzenie rozwiązań problemu.
- VII. **Odkrywanie rozwiązania**, ocena i wybór możliwych rozwiązań.
- VIII. **Odkrywanie akceptacji**, prawidłowe wprowadzanie w życie wybranych idei.
- IX. **Kontrolowanie**, czy cele zostały osiągnięte po realizacji.

Cechy twórczych organizacji oraz efekty ich działania:

Cztery „P” kreatywności: w jęz. ang.: People, Processes, Place, Product:

- 1 **Ludzie** – zespół osób lub poszczególne osoby,
- 2 **Procesy** – sposób, w jaki pomysły są rozwijane i wykorzystywane do wprowadzenia innowacji,
- 3 **Miejsce** – twórcze środowisko,
- 4 **Produkt** - wynik twórczego myślenia.

Nie można rozpatrywać żadnej z tych kategorii w oderwaniu od pozostałych. Są one wzajemnie od siebie zależne. Organizacja, której zależy na stwarzaniu klimatu efektywnej, twórczej działalności, powinna zapewnić przynajmniej:

- ✓ Środki: powinny być one odpowiednie i wystarczające,
- ✓ Poczucie bezpieczeństwa: odpowiednie wynagrodzenie oraz pewność utrzymania pracy,
- ✓ Zaufanie: zezwolenia na popełnianie błędów,
- ✓ Nagradzanie/uznanie: reagowanie na osiągnięcia, uznanie oraz nagradzanie.

ISTOTNE WSKAZÓWKI WSPIERAJĄCE NAUCZYCIELI I DYREKTORÓW W PROMOWANIU KREATYWNOŚCI

Szkoła jest szczególnie wdzięcznym terenem do uprawiania twórczości, stwarza bowiem wielość sytuacji zmiennych i dynamicznych, których rozwiązanie wymaga zróżnicowanej i twórczej postawy. Innowacyjna szkoła, to nie tylko ta, która tworzy i asymiluje nowości, ale także i ta która, odrzuca je, gdy okaże się, że mogą przynieść organizacyjny zamęt.

Uczniowie przychodzą do szkoły z całym bagażem osobistych uwarunkowań psychologicznych i społecznych, na których kształt nauczyciele nie mają wpływu. Jednakże szkoła tworzy całościowy kontekst sytuacji społecznej i psychologicznej ucznia, oddziałuje nań na tyle wielostronnie i silnie, że jego zachowania i postawy przejawiane w szkole są wynikiem przede wszystkim tego, jaka jest sama szkoła, tzn.:

- ✓ tego jak zachowują się wobec ucznia nauczyciele,
- ✓ jak zbudowane jest środowisko wychowawcze szkoły.

Ludzie (w przypadku nauczyciela – uczniowie) zachowują się w określony sposób nie dlatego, że są w określony sposób nastawieni wobec innych ludzi, lecz dlatego, że mają po temu osobiste, ważne powody: działają w granicach swoich możliwości i w tych ramach zaspokajają swoje potrzeby. Rodzaj tych potrzeb i sposoby ich zaspokajania wynikają z tego, jak się ukształtowali.

-

To, jakie uczniowie mają potrzeby i jakie sposoby ich zaspokajania wypracowali w toku życia, wynika z nader rozmaitych uwarunkowań na które same dzieci nie mają wpływu

(zatem nie ma sensu czynić ich za nie odpowiedzialnymi). W efekcie tych uwarunkowań obserwujemy u konkretnego ucznia rozmaite zachowania trudne do wytłumaczenia, nieadekwatne do sytuacji, często destrukcyjne – i dla samego ucznia, i dla osób, wobec których tak się zachowuje – jego kolegów, nauczycieli, rodziców.

Zachowania te są uwarunkowane różnymi oddziaływaniami:

- ✓ wpływem patologicznych stosunków rodzinnych;
- ✓ późniejszymi wpływami środowiska rówieśniczego;
- ✓ wpływem środowisk dobrze funkcjonujących, ale takich, w których obowiązują odmienne od szkolnych normy zachowań;
- ✓ kryzysami okresu dorastania, w tym poszukiwaniem własnej tożsamości w konfrontacji z dorosłymi, co w okresie adolescencji jest naturalne;
- ✓ sytuacją w klasie, na którą uczeń może nie mieć wpływu (izolacja, brak akceptacji, trwały konflikt, wobec którego jest bezradny).

Części tych uwarunkowań nauczyciele nie znają, gdyż nie posiadają ani wystarczającej wiedzy o historii kształtowania się ucznia, ani specjalistycznych umiejętności diagnozowania przyczyn patologicznych zachowań (nikt ich tego nigdy nie uczył).

Warto zatem przyjrzeć się wybranym przyczynom destrukcyjnych zachowań uczniów, aby wykazać, do jakich uproszczeń i niezrozumienia może na tym tle dochodzić.

Uczeń o rysie schizoidalnym

Dziecko czuło się niechciane lub silnie zagrożone w okresie niemowlęcym. Zaburzenia polegają na nieadekwatnym postrzeganiu granic pomiędzy sobą a światem, rzeczywistością a fikcją, ucieczce przed emocjami i koncentracji na procesach intelektualnych. W efekcie następuje wycofanie się z fizycznego i emocjonalnego kontaktu z ludźmi, identyfikowanie się z myślami i fantazjami.

Taki uczeń nie rozumie i nie potrafi stosować się do reguł życia szkolnego, nie potrafi systematycznie pracować ani brać na siebie odpowiedzialności za wykonanie zadań, nie współpracuje i nie wchodzi w relacje z innymi. Jest chaotyczny, zadaje zaskakujące pytania, zajmuje się czym innym niż chce nauczyciel.

Nauczyciel interpretuje jego zachowanie jako:

lekceważenie, chęć zdrwienia z nauczyciela, oszukiwanie, udawanie

Uczeń o rysie symbiotycznym

Dziecko czuło się kochane i bezpieczne, po czym doświadczyło nieoczekiwanego odrzucenia lub zagrożenia. Zaburzenia polegają na lęku, że świat zniknie, na strachu przed pustką odczuwaną, gdy nie jest się w kontakcie z innymi ludźmi. Dziecko jest nastawione na ciągły kontakt emocjonalny i ekspresję uczuciową.

Uczeń nie potrafi samodzielnie pracować, nawet pracując w grupie, skupia się na kontakcie z innymi, a nie wykonywaniu zadań. W wielu sytuacjach (np. oceniania, stawiania mu granic) czuje się odrzucony – wówczas izoluje się albo przeciwnie, jeszcze bardziej zwraca na siebie uwagę pytaniami, popisami. Bezustannie nagabuje nauczyciela, pyta o sprawy oczywiste lub nieistotne, rozmawia z kolegami.

Nauczyciel interpretuje jego zachowania jako:

celowe przeszkadzanie, natręctwo, podlizywanie się, popisywanie się

Uczeń o rysie psychopatycznym:

Rodzice przestają zaspokajać potrzeby dziecka (miłości, uwagi) w miarę wychodzenia przez nie z okresu niemowlęcej bezradności. Dziecko przekonuje się, że najlepszym sposobem zwrócenia na siebie uwagi są zachowania destrukcyjne.

Jest stale napięte, nadpobudliwe, nie umie działać bez natychmiastowych efektów, uczyć się systematycznie, brakuje mu konstruktywnych norm, wartości. Przeżywa silną potrzebę więzi, a zarazem ogromny lęk przed odrzuceniem i jest przekonane, że w kontaktach z ludźmi nie ma na nic szans. Dąży do bliskości, a zarazem jej unika. Silnie kontroluje i tłumi uczucia. Charakterystyczne są dla niego: przymus bycia silnym, potrzeba kontrolowania siebie i otoczenia. Uczeń jest nieufny w kontakcie z dorosłymi i często agresywny wobec rówieśników. Nie przyswoił sobie zasad ani wartości, nie robią na nim wrażenia perswazje odwołujące się do zasad moralnych czy norm życia społecznego. Jeśli nauczyciel zechce szczególnie zająć się tym uczniem, ten – z napięcia – będzie prawdopodobnie przez pewien czas jeszcze bardziej ostentacyjnie demonstrował destrukcyjne zachowania.

Nauczyciel interpretuje jego zachowania jako:

wrogość, odrzucenie, cyniczne lekceważenie zasad i norm, otwarta agresję, amoralność

Uczeń o rysie paranoicznym:

Dziecko jest przez rodziców tłumione w obszarze przeżywania i wyrażania trudnych uczuć. Aby dać sobie z nimi jakoś radę rzutuje te uczucia na otoczenie. Jest podejrzliwe, obwinia innych, sądzi, że ich działania są skierowane przeciw niemu. Jest przekonane, że ludziom w ogóle nie można ufać i że nigdy nie dostanie tego, co mu się należy. W rezultacie przyjmuje postawę wyuczanej bezradności i roszczeniowości, której nauczyciele szczególnie nie lubią.

Uczeń nie bierze na siebie odpowiedzialności za swoje zachowania, o swoje kiepskie wyniki ma pretensje do innych. Domaga się, aby pracować za niego. Często się izoluje, obraża.

Nauczyciel interpretuje jego zachowania jako:

lenistwo, manipulowanie, roszczeniowość

Uczeń o rysie narcystycznym:

Dziecko nauczyło się, że uwagę i pochwały może uzyskać poprzez doraźne zaspokajanie zmiennych oczekiwań rodziców. Wytworzyło w konsekwencji fałszywy obraz siebie, złożony z takich składników, które odpowiadają tym oczekiwaniom.

Uczeń jest nastawiony na doraźny efekt, pracuje dla pochwał i dobrego wrażenia, ale szybko się nudzi po jego uzyskaniu. Manipuluje dla uzyskania pozycji w klasie.

Nauczyciel interpretuje jego zachowania jako:

błazeństwo, pozoractwo, manipulowanie, samolubstwo, samochwalstwo

Zachowania uczniów o wszystkich wymienionych typach charakterologicznych interpretujemy na ogół jako celowe działania skierowane przeciwko nauczycielowi, innym uczniom lub szkole jako instytucji, jako objawy lekceważenia, arogancji, wrogości.

Istnieje dość prosta metoda, za pomocą której każdy nauczyciel, bez szczególnego przygotowania psychologicznego może zacząć dawać sobie radę z zachowaniami, które mu przeszkadzają. Techniki te związane są z modelem warunkowania sprawczego wywodzącego się z psychologii behawioralnej i opierają się na założeniu, że jeśli jakieś zachowania powtarzają się, to widocznie musi istnieć sytuacja, która takie zachowania wzmacnia.

W JAKI SPOSÓB WSPÓŁCZESNA SZKOŁA MOŻE KSZTAŁCIĆ TWÓRCZYCH NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCÓW?

Edukacja nauczycielska przebiega w fazie kształcenia wstępnego, wprowadzenia do zawodu i ustawicznego doskonalenia zawodowego w toku pracy. Jest zrozumiałe, że absolwenci uniwersyteckich studiów pedagogicznych nie zdobywają w uczelni pełnego wykształcenia. Kontynuują zdobywanie kwalifikacji w miejscu pracy.

Współczesna szkoła może kształcić twórczych nauczycieli i wychowawców poprzez organizowanie zajęć praktycznych w postaci ćwiczeń i warsztatów, pozwalających im zdobyć szereg umiejętności psychopedagogicznych.

Teoria powinna iść w parze z praktyką. Szkoła powinna umożliwiać nauczycielom i wychowawcom zdobywanie dodatkowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Nauczyciele i wychowawcy mają możliwość doksztalcania się na zajęciach metodycznych, prowadzonych przez nauczycieli doradców oraz w Wojewódzkich Ośrodkach Metodycznych, grupujących nauczycieli konsultantów z danej specjalności.

Wiele uczelni prowadzi zajęcia, podnoszące kwalifikacje nauczycieli i wychowawców. Jednak największym problemem szkół w kształceniu twórczych nauczycieli, jest brak silnej motywacji ze strony nauczycieli do doskonalenia się. Wpływa on z niezadowolenia z warunków materialnych i bytowych oraz warunków pracy.

TWÓRCZY NAUCZYCIEL, CZYLI KTO?

CECHY WYRÓŻNIAJĄCE TWÓRCZEGO NAUCZYCIELA:

- „buduje” siebie od podstaw, krok po kroku
- jest pomysłowy
- pracuje nad sobą
- wzbogaca swoją wiedzę teoretyczną
- podnosi swoje kwalifikacje zawodowe
- akceptuje siebie takim jakim jest
- akceptuje swoje wady i zalety
- ma pozytywne nastawienie do życia
- poświęca wiele czasu na poszerzanie swojej wiedzy
- przygotowuje się do zajęć
- bezustannie poszukuje nowych, ciekawych wiadomości
- eksperymentuje
- jest zaangażowany w to co robi
- jest cierpliwy

INNOWACYJNA PLACÓWKA OŚWIATOWA

Teresa Kosiarek z Fundacji Wspierania i Rozwoju Kreatywności próbowała odpowiedzieć na pytanie:

Jakie warunki należałoby tworzyć, aby szkoły jeszcze lepiej odpowiadały na zmieniające się potrzeby edukacyjne i skuteczniej wykorzystywały potencjał twórczy swoich nauczycieli?

Placówki oświatowe o wysokim poziomie innowacyjności, które odpowiadają na potrzeby edukacyjne to te, które:

- ✓ *posiadają elastyczne struktury i zdolność do adaptacji*
- ✓ *potrafią zmieniać swoje programy i metody działania*
- ✓ *stanowią dla swoich wykładowców i nauczycieli twórcze środowisko pracy*
- ✓ *umożliwiają im rozwój osobisty i zawodowy*
- ✓ *dają szerokie pole do działania właśnie dla innowacji*

Klimat sprzyjający innowacjom to połączenie stylu zarządzania, stosunków międzyludzkich, postaw pracowników i kierownictwa oraz niektórych elementów kultury organizacji. To także stworzenie motywującego systemu wynagrodzeń finansowych i nagród wewnętrznych dla nowatorów pedagogicznych.

Efektywność twórczego myślenia można zwiększyć poprzez trening, czyli system ćwiczeń. Systematyczne ćwiczenia mają na celu ukształtowanie człowieka kreatywnego, który będzie umiał sobie poradzić w trudnych sytuacjach.

LITERATURA:

- Fontana D., *Psychologia dla nauczycieli*, Zysk i S-ka, Poznań 1998
- Janowski A., *Uczeń w teatrze życia szkolnego*, WSiP, Warszawa 1995
- Bogdan Białek red., *Psychologia w szkole*, nr 2 (10), Lato 2006, Wydawnictwo Charaktery
- Grzegorz Lutomski red., *Uczyć inaczej*, Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań 1994
- Hamer H., *Psychologia społeczna. Teoria i praktyka*, Difin, Warszawa 2005
- Penc J., *Kreatywne kierowanie. Organizacja i kierownik jutra. Rozwiązywanie problemów kadrowych*, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 2000
- Proctor, T., *Twórcze rozwiązywanie problemów*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003